

Poznań, 23 stycznia 2020 r.

WOJEWODA WIELKOPOLSKI
PS-III.431.1.19.2019.6.8

Pani
Katarzyna Ścigała
Dyrektor
Centrum Obsługi Placówek
Opiekuńczo-Wychowawczych
ul. Staszica 3
64-820 Szamocin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą, i rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477) oraz w oparciu o rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720), zwanego dalej rozporządzeniem, zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu w składzie:

- Marzena Stefańska - inspektor wojewódzki, jako kierownik zespołu kontrolującego,
- Renata Pyżalska - inspektor wojewódzki,
- Małgorzata Mielcarska – inspektor wojewódzki,
- Katarzyna Świdurska – inspektor wojewódzki,

działając z upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego nr KN-II.0030.380.2019.1 z 31 października 2019 r. oraz nr KN-II.0030.434.2019.1 z 27 listopada 2019 r. (*zał. 1-1a. Upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego*) w dniach: 8 i 28 listopada oraz 4 grudnia 2019 r. przeprowadził kontrolę w trybie zwykłym w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego pod nazwą: Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „RODZINA” z siedzibą pod adresem: ul. Staszica 3, 64 – 820 Szamocin, którą w dalszej części dokumentu określa się w skrócie „Placówką”, „Jednostką” lub „POW”, której obsługę ekonomiczno-administracyjną i organizacyjną zapewnia Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Szamocinie (zwane dalej „Centrum” lub „COPOW”).

Zakres kontroli obejmował zbadanie organizacji i funkcjonowania Placówki w zakresie zgodności z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Okres objęty kontrolą: od 1 listopada 2018 r. do dnia zakończenia kontroli a także działania wcześniejsze, jeśli miały one związek z przedmiotem kontroli.

Kontrolujący złożyli oświadczenia o braku okoliczności, które uzasadniałyby wyłączenie z udziału w wymienionej wyżej kontroli (*zał. 2.-2a. Oświadczenia kontrolerów z 30 października 2019 r., zał. 2b.-2c. Oświadczenia kontrolerów z 27 listopada 2019 r.*).

Kontrola została przeprowadzona w oparciu o następujące procedury i metody:

- pozyskano informacje od Dyrektora Centrum – Pani Katarzyny Ścigały,
- pozyskano informacje od pracowników Placówki i pracownika socjalnego zatrudnionego w Centrum,
- przeprowadzono analizę indywidualnej dokumentacji wychowanków przebywających aktualnie w Placówce,
- przeprowadzono analizę dokumentacji dotyczącej kwalifikacji zawodowych osób zatrudnionych w Placówce oraz pracowników merytorycznych zatrudnionych w Centrum,
- przeprowadzono rozmowy z dwoma wychowankami obecnymi w Placówce,
- przeprowadzono oględziny pomieszczeń, w których działa Placówka.

Wojewoda Wielkopolski decyzją z dnia 10 grudnia 2012 r., znak: PS-II.9423.4.28.2012.5, zmienionej decyzją z dnia 29 sierpnia 2014 r., znak PS-II.9423.4.9.2014.7 oraz decyzją z dnia 13 lipca 2017 r., znak PS-II.9423.4.6.2017.9 wydał Powiatowi Chodzieskiemu zezwolenie na prowadzenie placówki opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego pod nazwą: Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „RODZINA” z siedzibą pod adresem ul. Staszica 3, 64-820 Szamocin, z liczbą 8 miejsc socjalizacyjnych.

PODCZAS KONTROLI USTALONO

Placówka działa w oparciu o Statut nadany uchwałą nr XXIII/127/2016 Rady Powiatu Chodzieskiego z dnia 31 sierpnia 2016 r. (*zał. 3. Kserokopia Uchwały nr XXIII/127/2016 Rady Powiatu Chodzieskiego z dnia 31 sierpnia 2016 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XIX/97/2016 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie zmiany siedziby Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Rodzina” w Ratajach oraz nadania statutu Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Rodzina” w Szamocinie*). W § 2 Statutu ustalono, że „*przedmiotem działania Placówki jest realizowanie zadań placówki opiekuńczo-wychowawczej łączącej zadania placówek typu socjalizacyjnego oraz interwencyjnego (...)*.” Taki zapis jest **niezgodny z decyzją Wojewody Wielkopolskiego w sprawie wydania zezwolenia**. Nadto, brak jest w ww. Statucie zapisu o tym, że obsługę ekonomiczno-administracyjną i organizacyjną Placówki zapewnia Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych w Szamocinie, jedynie wskazano, że całokształtem działalności Placówki kieruje Dyrektor Centrum.

Szczegółową organizację oraz zasady funkcjonowania Placówki określa *Regulamin Organizacyjny Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej „RODZINA”* przyjęty uchwałą nr 287/2017 Zarządu Powiatu Chodzieskiego z dnia 18 sierpnia 2017 r. (*zał. 4. Kserokopia uchwały nr 287/2017 Zarządu Powiatu Chodzieskiego z dnia 18 sierpnia 2017 r. wraz z Regulaminem Organizacyjnym Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej „RODZINA” w Szamocinie*). Podczas kontroli Dyrektor przedłożyła inspektorom załącznik do Zarządzenia Nr 30/2017 z dnia 30 sierpnia 2017 r. podpisany przez Dyrektora. Ponowne wdrożenie Zarządzeniem Dyrektora Regulaminu Organizacyjnego, uchwalonego przez Zarząd Powiatu, jest zbędne i może wprowadzać w błąd co do daty przyjęcia Regulaminu.

Podczas kontroli ustalono, że Zarządzeniem nr 32/2017 z dnia 30 sierpnia 2017 r. Dyrektor Centrum wprowadziła procedury regulujące organizację pracy i sposób postępowania w określonych sytuacjach, które stanowią załączniki do ww. zarządzenia (*zał. 5. Kserokopia Zarządzenia nr 32/2017 Dyrektora Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Szamocinie z dnia 30 sierpnia 2017 r. wraz z załącznikami*). Podczas czynności kontrolnych dokonano analizy ww. dokumentu, w którym stwierdzono nieprawidłowości:

- a) załącznik nr 6 - *Prawa i obowiązki wychowanka*. Zastrzeżenia inspektorów budzi zapis w pkt 10. *Obowiązków*, który dotyczy obowiązku „udzielania pomocy i służenia opieką wychowankom młodszym i słabszym”, ponieważ obowiązek pomocy i opieki spoczywa na Placówce. Zapis zatem jest **niezgodny z art. 93 ust. 4 pkt 1 ww. ustawy**,
- b) załącznik nr 7 - „*Regulamin nagród*” oraz „*Regulamin kar*”. Analiza dokumentu wskazała na budzące zastrzeżenia zapisy pkt. 3 i 5 *Regulaminu nagród* dotyczącego „*zgody na udział w imprezach, wyjazdach, koloniach, zimowiskach, biwakach, wycieczkach itp.*” oraz „*zgody na wyjście poza teren placówki.*” Zapisy te są **niezgodne z art. 4 pkt 5 ww. ustawy**. Wymienione w tej części regulaminu „nagrody” są prawem dziecka mieszkającego w Placówce, na które nie musi zasłużyć w sposób szczególny. Zespół kontrolujący zwrócił także uwagę na fakt, iż wyjścia wychowanków dodatkowo stanowią nagrodę za przestrzeganie powszechnie obowiązujących norm i zasad oraz stanowią nagrodę za przestrzeganie Regulaminu Jednostki. Stosowanie nagród za przestrzeganie powszechnie obowiązujących norm i zasad jest niewychowawcze. Biorąc pod uwagę ograniczone formy spędzania czasu, kara w postaci braku pozwolenia na wyjście poza teren Placówki określona w pkt 5 *Regulaminu kar* jest tym bardziej dotkliwa. Ponadto, w *Regulaminie kar* w pkt 1 i 2 określono nagany wychowawcy i dyrektora w sposób niejednoznaczny, nie stopniując wymiaru kary, tym samym pozostawiając dużą uznaniowość wychowawcom, co może skutkować brakiem spójności wychowawczej wobec wychowanków. Nagana udzielana na forum grupy narusza prawo dziecka do ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem i jest **niezgodna z art. 4 pkt 9 ww. ustawy**,
- c) załącznik nr 15 – „*Regulamin tworzenia i przyznawania wychowankom drobnej kwoty do własnego dysponowania*”, który został szczegółowo opisany na s. 7-8 niniejszego wystąpienia, a który jest **niezgodny z § 18 ust. 3 pkt 8 ww. rozporządzenia**.

Standardy opieki i wychowania oraz zaspokajanie potrzeb dziecka i respektowanie jego praw

1. Oględziny obiektu

Podczas kontroli 8 listopada 2019 r. dokonano oględzin obiektu Placówki. Sporządzono „Protokół oględzin”, który został zaakceptowany, podpisany przez Dyrektora i stanowi załącznik do niniejszego wystąpienia (*zał. 6. Protokół oględzin Placówki z 8 listopada 2019 r.*). Podczas oględzin stwierdzono uszkodzoną kabinę prysznicową oraz brak zamka wewnętrznego w łazience na parterze. W trakcie trwania czynności kontrolnych dokonano napraw. Zatem Placówka działa **zgodnie z § 18 ust. 3 ww. rozporządzenia**.

2. Kwalifikacje kadry

Uchwałą Nr 334/2013 Zarządu Powiatu Chodzieskiego z dnia 31 października 2013 r. na stanowisko Dyrektora Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych w Szamocinie zatrudniono od 1 stycznia 2014 r. Panią Katarzynę Ścigałę. Dyrektor Centrum jest jednocześnie Dyrektorem Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej „RODZINA”. Pani Katarzyna Ścigała posiada kwalifikacje **zgodne z art. 97 ust. 3 ww. ustawy**. Sposób zatrudnienia oraz kwalifikacje zostały potwierdzone podczas kontroli Wojewody Wielkopolskiego w roku 2019, znak: PS-III.431.1.18.2019.7.3.9.

W Placówce zatrudnieni są:

- na stanowisku wychowawcy/koordynatora – 1 osoba (przebywa na urlopie związanym z rodzicielstwem),
- na stanowisku wychowawcy – 4 osoby (wszystkie osoby zatrudnione są na podstawie umowy o pracę), w tym 1. pełniąca obowiązki wychowawcy koordynatora,

natomiast w Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych:

- na stanowisku psychologa – 1 osoba (na podstawie umowy o pracę),
- na stanowisku pedagoga – 1 osoba (na podstawie umowy o pracę), od 27 marca 2019 r. do ostatniego dnia kontroli nieobecna,
- na stanowisku pracownika socjalnego – 1 osoba (na podstawie umowy o pracę),

(zał. 7.-7a. Protokół oględzin dokumentacji z 8 listopada 2019 r. wraz z ewidencją pracowników zatrudnionych w POW „RODZINA” w Szamocinie, zał. 7b. Kserokopia zakresu obowiązków w związku z pełnieniem obowiązków wychowawcy koordynatora przez Panią W.T.).

Każda z ww. osób ma odpowiednie kwalifikacje wymagane ustawowo oraz posiada aktualne badania lekarskie, nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie została jej zawieszona ani ograniczona, nie ponosi obowiązku alimentacyjnego i nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe. Powyższe zostało sprawdzone podczas analizy akt osobowych i jest **zgodne z art. 98 ust. 1 pkt 1 - 3 i 6 oraz ust. 3 ww. ustawy (zał. 7c.- 7j.**

Kserokopie oświadczeń pracowników w sprawie władzy rodzicielskiej, niealimentacji i niekaralności).

Na podstawie analizy miesięcznych grafików dyżurów, inspektorzy stwierdzili, co następuje. W okresie od 8 do 19 lipca 2019 r. na terenie Placówki nie było żadnego wychowawcy w godzinach 8.00 - 12.00 lub 8.00 - 14.00, natomiast w listopadzie 2019 r. w przeważającej liczbie dni nauki szkolnej, w godzinach 8.00 – 14.00 (*zał. 7k.-7l. Kserokopia przykładowych grafików pracy wychowawców za miesiąc listopad 2018 r., lipiec i listopad 2019 r.*). Dyrektor wyjaśniła, że jest to sytuacja przejściowa i zmieni się gdy po rozwiązaniu Domu Dziecka w Szamocinie, część wychowawców przejdzie do Placówki (*zał. 8. Protokół przyjęcia ustnych wyjaśnień Dyrektora Centrum z 28 listopada 2019 r.*). Powyższe jest **niezgodne z art. 93 ust. 4 pkt 1 ww. ustawy w zakresie zapewniania przez Placówkę całodobowej opieki i wychowania, § 10 ust. 1 oraz § 13 ust. 2 ww. rozporządzenia.**

Ze względu na dużą zawartość wrażliwych danych osobowych dokonano wyłączenia części wystąpienia pokontrolnego zawierającego informacje pozyskane podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 1330 z późn. zm.).

Na tym kontrolę zakończono.

Dokonano wpisu do „Zeszytu kontroli” pod nr 3/2019.

Biorąc pod uwagę, stwierdzone podczas kontroli, działania Placówki zgodne z obowiązującymi przepisami, jak i działania naruszające przepisy, działalność Placówki oceniono **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.**

W związku z nieprawidłowościami **wydano zalecenia pokontrolne.**

UWAGI I WNIOSKI

Biorąc pod uwagę przyjęte w placówkach opiekuńczo - wychowawczych standardy całodobowej opieki i wychowania, rekomenduję uchylić Zarządzenie Dyrektora dotyczące Regulaminu Organizacyjnego Placówki, który został uchwalony przez Zarząd Powiatu, jako niepotrzebnie wprowadzające w błąd w kwestii np. daty przyjęcia Regulaminu.

ZALECENIA POKONTROLNE

W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości w funkcjonowaniu Placówki oraz w realizacji zadań, określonych w ww. ustawie, zalecam:

1. **sprostować zapisy § 2 Statutu Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej „Rodzina” w Szamocinie** zgodnie z zapisami zawartymi w decyzji Wojewody Wielkopolskiego w sprawie wydania zezwolenia oraz realizowanymi zadaniami,
2. **dostosować treść załączników do Zarządzenia Dyrektora Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Szamocinie nr 32/2017 z dnia 30 sierpnia 2017 r.** do przepisów określonych w ww. ustawie,
3. **zapewniać dzieciom całodobową opiekę poprzez ciągłość dyżurów wychowawców Placówki,** zgodnie art. 93 ust. 4 pkt 1 ww. ustawy, a także § 10 ust. 1 oraz § 13 ust. 2 pkt 1 ww. rozporządzenia,
4. **zapewnić każdemu dziecku umieszczonemu w Placówce możliwość wyżywienia dostosowanego do jego potrzeb, również potrzeb kulturalnych i religijnych,** zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 1 ww. rozporządzenia,
5. **zapewniać wychowankom kwotę pieniężną do własnego dysponowania w sposób uwzględniający ustalenia opisane na stronach 7 i 8 niniejszego wystąpienia pokontrolnego,** zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 8 ww. rozporządzenia,
6. **zapewnić dzieciom dostęp przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych oraz napojów,** zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 9 ww. rozporządzenia,
7. **sporządzać diagnozy psychofizyczne niezwłocznie po przyjęciu dziecka do Placówki, uwzględniając w nich mocne strony dziecka,** zgodnie z § 14 ww. rozporządzenia **oraz uzupełnić brakujące diagnozy psychofizyczne,**
8. **sporządzać plany pomocy dziecku,** zgodnie § 15 ww. rozporządzenia, **uwzględniając w nich wskazania zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka,** zgodnie z art. 136 pkt 3 ww. ustawy,
9. **prowadzić karty pobytu dziecka w taki sposób, aby odzwierciedlały one faktyczną sytuację dziecka i rzeczywiste działania Placówki na rzecz wychowanka i jego rodziny,** zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 2 ww. rozporządzenia,
10. **zaprowadzić karty udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa,** zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 3 ww. rozporządzenia,
11. **zaprowadzić arkusze badań i obserwacji pedagogicznych oraz psychologicznych** zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 4 ww. rozporządzenia,
12. **dokonywać okresowej oceny sytuacji dziecka:**
 - w miarę potrzeb nie rzadziej niż co pół roku,
 - zapewniając właściwy skład zespołu,

- **uwzględniając wszystkie cele określone prawem, w szczególności analizując stosowane metody pracy z dzieckiem i wydając wytyczne do modyfikacji planu pomocy dziecku,**
 - **uwzględniając zdanie dziecka,**
zgodnie z art. 4a, art. 136 oraz art. 138 ww. ustawy,
13. **podejmować działania na rzecz utrzymania przez dzieci kontaktów z rodzicami,**
zgodnie z art. 4 pkt 3 i art. 93 ust. 4 pkt 3 ww. ustawy,
 14. **zaspokajać wszystkie potrzeby dziecka, w szczególności emocjonalne oraz obejmować każde dziecko działaniami terapeutycznymi w wymiarze jakim tego dziecka wymaga,** zgodnie z art. 93 ust. 4 pkt 1 i 6 ww. ustawy.